

Szerkesztői iroda:

Belmagyar-utca végén (Máriaffy-ház), a hová a lap szellemi részét megillető közlemények czimzendők.

Az „Ellenzék” előfizetési díja:

Egész évre . . . 16 forint. Negyedévre . . . 4 forint.
Félévre . . . 8 forint. Egy hóra . . . 1 ft 50 kr.

Egyes szám ára 5 krajczár.

Megjelenik mindennap, kivéve a vasár- és ünnepnapokat.

Kéziratok nem adatnak vissza.

ELLENZÉK.

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP.

Kiadó-hivatal:

Kolozsvárt, Belközép-utca 33-ik szám.

Egy négyszög centiméternyi tér ára 4 krajczár. Gyárosok, kereskedők és iparosok érdekeztetvén részeseülnek.

Réklám sora 1 forint.

Bélyeg-illeték minden hirdetés után 30 kr.

Hivatalos közlemények sora 5 forint.

Nyilttérli okikkek garmond sora után 20 kr. fizetendő.

ORSZÁGGYÜLÉS.

Budapest, nov. 6.

A képviselőháznak ma ünnepnapja volt. Nagyon rég ideje hangzott el olyan hatalmas beszéd, mint ma az Ugron Gáboré, mely magával ragadta az egész Házát.

Még a kormánypárti oldalon is a legnagyobb figyelemmel hallgatták a Ház e leghatalmasabb szónokának igazságtól duzzadt kijelentéseit.

Beszédét így kezdte:

T. Ház! Ezen évnek első hónapjaiban a magyar politika életben változás állott be. Ez a változás olyan volt, mint mikor az ügyes vendéglős a régi kappansülthöz egy fázánnak a fejét teszi, a kappannak szárnyai alá fázánzuzat és májat illeszt, különben a többi mind marad a régi föllelegített pecsenye. (Derültetés a baloldalon).

Thaly Kálmán: Varjupecsenye ez, nem kappan!

Ugron Gábor: Az, a ki csak néz és szeret hinni, elhiszi, hogy fázánpecsenyét fog enni, de a kinek van izlése, az tudja, hogy még mindig a régi kappan-pecsenye áll előtte.

Thaly Kálmán: Varju az, varju!

Ugron Gábor: Átalakult a kormány, a mely azonban maradt a régi. Kétségtelen, hogy változás állott be, de csakis a kormányzás módszerében. A durva erőszak, a törvénynek semmibe sem vétele, a közéleti moralitásnak kinevetése, kigunyolása és ennek az ország legmagasabb polczától a legutolsó községi előjáróságig nyíltan való proklamálása megszűnt. Ellenkezőleg most egy új divat van: minden embernek az ajkán „a jog, törvény és igazság.” De ez a „jog, törvény és igazság” a mi általános közigazgatásunknak csak kevés közegében és lépcsőzetében vált valósággá, csak divatos jelszó az emberek ajkán, a mely sokat eltakar, sokat kimagyaráz és majdnem semmit sem old meg.

Ha nekem meg kell szavaznom a felhatalmazást a kormány részére, hogy az ország jövedelmeit bevegye, az ország szükségleteit fedezze, a rendelkezésére álló eszközökkel az ország politikáját vezesse, a nemzet becsületét védelmezze, tekintélyét fenntartsa, akkor a kormány politikáját nem csak a maga módszerében kell, hogy vizsgáljam és nem elégséges, hogy az a szeretetméltsóság, a melyet a miniszterelnök ur kifejt, az képezze egyedül az én bírálatomnak alapját. Az én bírálatomnak alapját azok az eredmények kell, hogy képezzék, (Élénk helyeslés a szélsőbaloldalon) a melyekre a kormányzás kilátást nyújt.

Ez a program, a melyre a miniszterelnök ur vállalkozott, a következőkből áll: föntartani az 1867. évi kiegyezést — a mint szokták mondani, a maga tisztaságában, vagyis a maga brutálitásában (Derültetés és tetszés a szélsőbaloldalon); kormányozni ezen országot a jog, törvény és igazság szerint; igazat szolgáltatni mindenkinek a mi törvényeink szerint; igazságot szolgáltatni a méltányosság és figyelmesség alapján. Én ezt értem meg a kormányzás programjából és azt hiszem, hogy a kísérlet szép, de aligha fog célra vezetni. Nem fog célra vezetni azért, mert ez a nemzet — csak nem akarta Komjáthy Béla barátom kimondani, — nincs hozzá szoktatva, hogy meghallja az igaz szót, a komoly valóságot. Ez a nemzet ma már még sülyedtebb, még romlottabb, önmagáról még jobban megelégedett, nemzeti öntudatát jobban elaltatta, nagy czélok iránt való érzékenységét annyira elvesztette, hogy azt kicsiny czélokra, kicsiny eszközökkel és csekély mérvű rendszerváltozással, ha azok még a nevetettő kéjgáz alkalmazásával hozatnak is mozgásba, sokra, nagyra és egy rendszeres állami élet tevékenységére birni nem lehet. (Ugy van! a szélsőbaloldalon).

Meg kell mondanom, hogy ez az állapot a nemzetnek nemcsak egyedül az ő hihója. Hibája ez azoknak, a kik 32 esztendőn keresztül (Igaz! Ugyan van! a bal- és szélsőbaloldalon.) ennek a szegény nemzetnek, a mely csak akkor rázta le az abszolútizmusnak bilincseit s tele volt ideálokkal és tele volt nemes törekvésekkel, tele volt fogékonysággal a nagy czélok és nagy feladatok iránt, ennek a nemzetnek úgy gon-

dolkodásában, mint érzelmeiben szárnyait megszegték; azokat a tollakat, a melyekkel repülni lehet, a melyekkel föl lehet emelkedni, szépen, egyenkint, észrevétlenül, néha csekélyebb, a legkisebb fájdalom mellett, gyakran kiméletlenül, erőszakkal, de kiszaggatták és kitépték. Most, midőn 32 esztendő múlva a nemzet ott áll a nagy földadatok előtt, azt látjuk, hogy ez a nemzet azokkal a szárnyakkal, melyekkel magasra emelkedhetnék, mint a sas, a melyet czimerünkben hordunk, mint a liba, a port veri föl maga körül és a porból, a melyet fölver maga körül, alig látszik ki ő maga; piszok és szenny az, a mely őt megszállja. (Ugy van! a szélsőbaloldalon.)

Majd így folytatja:

A kormányzás célja az, hogy Magyarországot politikailag izolálják, tisztán arra viszszaosztás, hogy a maga tehetetlenségében tétlenné váljék és hagyja magát kormányoztatni az osztrák politika által, a melyet megint a német politika visz vontató kötélen ide-oda. Azt látom, e czélnak elérése végett nemcsak a nemzet anyagi életét, pénzügyi viszonyainkat szabályozó törvényeinket, hanem összes szellemi életünket ugyanazon rendszer szerint osztjuk be és ugyanazon gondolkodású embereket, ugyanazon fölfogásokat akarunk teremteni, azt hisszük, hogy a német civilizációval tartunk lépést, midőn korcsalakokat nevelünk ez országban, a kik nem nőttek ki magukat e nemzet alakjaivá megfelelő intézmények neveléséből, hanem idegen szellemű, idegen természetű intézményeknek gyermekei. (Igaz! Ugy van! a szélsőbaloldalon.) Hiszen nézve meg az országunk kezdettől fogva végig bárki is — mondhatom, szégyenkezni kell, kell, hogy a szemét lesüsse, a nemzetnek szellemi élete mind kisebb és kisebb mécsesekben él és lángol, tudományosságunk, a melylyel annyira dicsekszünk, nem egyéb, mint alatomos meglapása és elcsenése a külföldi irodalomnak és éppen azért, hogy a meglapásra és elcsenésre ne lehessen rájönni, az alantasabb méretű és kisebb, ott is csak eldugott és elrejtett góczokban és zugokban használt tudományos munkáknak.

Azt látjuk, hogy ez a nemzet megszűnt olvasni, megszűnt érezni; nincsen érzéke a magyar irodalom iránt; tisztán a hirlapok olvasásából akar élni. Mit tegyen egy olyan nemzet, a mely csak a hirlapok olvasásából tartja fenn a maga szellemi világát? Azt teszi, hogy a hirlapírók teljesítik a maguk kötelességét hiven és teljesen, de ők a pillanat hatása alatt dolgoznak, egy nap számára alkotnak és az a nemzet, a mely csak hirlapokból meríti a maga szellemi élvezetét, onnan meríti gondolatait, a szerint alkotja meg a maga terveit, a szerint népesíti be czélokkal a maga agyát, az csak egy pillanatnyi munkának egy napra szánt feladatát érti és érzi, az elaprólékosodott, eltörpült lelke elsüllyedt és nem emelkedik felül a mindennapi pletykák színvonalán, az nem épít magának egy óriási bolthajtást, a mely bolthajtás a nemzeti létnek nagy tervei-ből alakul és ha az ilyen bolthajtásnak csak szírványai vannak is, az is többet ér, mint nagy terv nélkül és nagy cél nélkül egyik napról a másikra élni és tengődni. (Élénk tetszés és helyeslés a szélsőbaloldalon).

T. Ház! Azt fogják mondani nekem, hogy miért tartom ezt a bójti prédikációt itt az ország házában, mire való ez? Hát a nemzetnek egyszer meg kell ismernie az ámitást; a félrevezetésnek vége kell, hogy szakadjon (Ugy van! a szélsőbaloldalon); tudnia kell mindenkinek, hogy a ki nem követ nagy czélok, az a kicsinyeket sem fogja megvalósítani; mert az emberi haladásnak a történelem által igazolt útja az, hogy a kik nagy és messze való czélokot követnek, nem mindig érkeznek el, csak, mondjuk, ritkán érkeznek el ahhoz a nagy czélhoz, de a közbenső ut alatt nagy fölfedezéseket tesznek, nagy hódításokat szereznek, nagy eredményekhez jutnak el. S a felútnak az eredményei is többet ének, mint a pangásnak és tétlenségnek mindennyi kényelme, a mely kényelme, a mely töressége a közéletnek teszi azt, hogy a mi társadalmunk nem gondolkodik, a mi társadalmunk nem tervez; s ha én elmegyek a magyar társadalmi élet körébe, látom ott az urakat kártyázni, látom pletykákat beszélni, egy-egy szerencsétlen házasságra az élelkeknek öző-

nét zudítani, de sohasem találom embereket, a kik a nemzeti haladást szolgáló egy nagy nemzeti működés tervének az alapjait beszélnek meg (Halljuk! Halljuk!) és engem még az sem nyugtat meg, ha titkos társulatoknak odüiban és félreeső helyein e nemzet politikája számára minél több hálót szőnek és terveket készítenek is a maguk kisserű összeesküvésükben. . . .

Felitzsch Ártur báró: A néppártot beviszik a székelység közé!

Ugron Gábor: Ezt éppen önnek mondom, képviselő ur! Midőn egyik embert az egyik állásba, a másikat a másik állásba dugják be, azt hiszik, hogy a nemzet nagy céljainak eleget tettek (Élénk tetszés és taps a szélsőbaloldalon.) és igazi nagy földadatait elhanyagolhatják. És ez az ország nem arra látszik megalkotva lenni, hogy egy nemzetet szolgáljon ki, hanem az egyesek kiszolgálására, a protekcióra van alapítva. (Ugy van! Ugy van! a szélsőbaloldalon.) Hiszen, nem veszik-e önök észre azt, hogy Magyarországon az emberek kezdenek nem tanulni, mert a tanulásnak és a tudománynak elveszett a becsé, mert nem a tudás, nem a képesség és nem a jellem töri föl az ajtókat és építi föl a lépcsőt, (Ugy van! Ugy van! a szélsőbaloldalon), hanem a protekció és az atyafiság, a mely vérszerinti és az az atyafiság, a mely az összeesküvők és összeugók zugaiban keletkezik. (Ugy van! Ugy van! a szélsőbaloldalon.) Ezt a nemzetet, hogy ha oly kormánya lesz, a mely képessé akarja őt tenni arra, hogy az elveszett időt behozza, az elmulasztott tevékenységet óriási tevékenységgel kipótolja, ezt a nemzetet arra kell hajtani és oktatni, hogy minél többet dolgozzék, minél kevesebb protekciót gyakoroljon, hogy mindenki a maga munkája és érdeme szerint érvényesülhessen és arra kell tanítani a nemzetet, hogy minden egyes ember munkája csak egy kiegészítő része annak a nagy munkának, a melyet a nemzet a maga egészében folytat.

Miután az 1867-iki rendszer csak egy expedienst volt, a mely csak arra szolgált, hogy az abszolútizmusból kivezesse a nemzetet és egy modus vivendit alkosson meg, amint Dák Ferencz akárhányszor kifejezte: „ha aztán elég erősek lesztek, szereztek magatoknak többet.” (Helyeslés a szélsőbaloldalon.) Azt a 67-es rendszert nem lett volna szabad és nem szabad ma sem többnek tekinteni, mint egy eszközhöz, a melyet a nemzet a maga élete, tevékenysége irányítására és biztosítására felhasznál. De nem annak tekintik. Maga a miniszterelnök ur is azt mondja, hogy fentartja a 67-es rendszert teljes mértékben. Ki látott, uraim, ilyen politikát! Mig körülöttünk a világ egészen átalakult, mig a darabokra tört Németország volt mellettünk 1867-ben, mikor a kiegyezés megkötöttet, ma már egy óriási birodalom áll előttünk, a mely rendkívüli nagy tevékenységet fejt ki, nagy sikereket és eredményeket ért el; Oroszország, a mely a maga hatalmas törekvéseiben nagy utat tett meg, világgrészeknek óriási hányadát hódította meg azóta, délről a tehetetlen török birodalom messze hátrahatólatott, saját nemzetseinkkel rokon, ki nem forrott törekvésű csekély anyagi ekszisztenciával bíró, tehát sok kalandra felhasználható népekkel vagyunk körülveve, a nyugodt és biztos török birodalom helyett.

Ausztriában a hegemonia, a mely a németekre volt alapítva, megdőlt és Ausztriát csak a nemzetiségeknek adott nemzeti és nyelvi engedmények által lehetséges föntartani. Az egész hadseregvezet átálakult és a hagyományos európai diplomácia is, a mely mindig csak a saját tükrébe nézett és mást nem ismert, mint a mi saját tükrében látott, a külföldi államokban, messzetekintő, czéltudatos organumokká váltak, a melyek nemcsak politikai értesüléseket szereznek, nagy kereskedelmi czélokot és érdekeket szolgálnak, a melyek nem csak arra vannak hivatva, hogy bálakon és ebédeken az illető államok fényét ragyogtassák, hanem hogy a legfontosabb földmívelési, ipari és kereskedelmi értesüléseket szerezzék és az ország kormányzatának és irányzásának értesítő, mindent előrelátó és más államoknak a mi érdekeinket sértő, a mi terveinkkel parallel haladó terveinknek értesítő szervévé kellett volna, hogy átalakuljon. A mi egész külügyi organizációnk nem egyéb, mint a régi bürokrácia, a mely minket nem szolgál ki.

Mi nem tudjuk az osztrákokkal való anyagi alárendeltetésünk miatt saját földmívelési, ipari és kereskedelmi érdekeinket kifejteni. Miért? Mert még ma sincsen földmívelési, ipari és kereskedelmi politikánk s nincsen ember, ki ez országban meg tudná mondani, csak jóakaratu férfiakat látunk, kik keresik az utat és módot, végzik az egyes részlet munkáját, de az egész koncepczióját nem tudják megalkotni.

Akkor, a midőn más nemzetek nagy tervek szerint viszik előre létük hajóját, mi itt állunk egy politikai helyzetben, a melyről meg kell, hogy mondjam, hogy tele van kértelmiséggel és bizonytalansággal. (Ugy van! Ugy van! balról.) Nem tudjuk, hogy mi fog történni Ausztriában, hogy sikerül-e ott a paktálás, hogy sikerül-e ott érdekekkel összeütközésbe hozni, hogy sikerül-e kiegyenlítéseket találni, ettől függ Magyarországnak nyugalma, biztonsága, függ egész anyagi életünk rendszere, függ alkotmányos életünknek berendezése. Hát ez méltó egy állami léthez; méltó eredménye ez 32 évi egy alapon való politikai működésnek, mely alapnak nevében önköz ez országnak minden erejét kihasználta, kisajtolta igénybe vették és ezen országot azon rendszer nevében és fentartása érdekében korrumpálták, megrontották közéletét, elhallgattatták, megzsibbasztották, megmérgezték, tökéletesen tehetetlenné munkakedv nélkülivé és unottá tették. Én ennek a politikának, a mely 32 éven keresztül ilyen rossz eredményeket tudott fölmutatni, az eszközöket rendelkezésre még egy pár hónapra sem bocsátom. (Helyeslés balról.) Nem bocsájtom pedig különösen azért, mert a mi belpolitikai helyzetünk is lebeg. Igaz, hogy a miniszterelnök ur kormánnya lépésével friss hó esett a régi sáros utra, a mely a maga fehérségével előttünk csillámlik, eltakarja a régi sárt, de a ki bizalommal lép a havára, belyukad az és bele esik. (Élénk tetszés. Igaz! Igaz! felkiáltások a szélsőbaloldalon.)

Kubik Béla: Nyolcz hónap mult el és még semmit sem látunk!

Ugron Gábor: És mi lesz belőle, ha ez a kis hó is el fog olvadni? Több sár! És mi biztosít arra nézve, hogy a t. miniszterelnök ur által inaugurált szeretetreméltó és tiszteltreméltó rendszer a nemzetet a régi megszokott rossz, tervtelen, czéltalan politikai életből át fogja vezetni öntudatos, czélt ismerő, nagy czélokot követő irányokba? Semmi! Eddigél a t. miniszterelnök urnak összes törekvése az volt, hogy mindennemű sérelmet orvosoljon, fájdalmakat csillapítson; ha fogat kellett huzni, csak kéjgáz alkalmazásával történjék és e tekintetben a pénzügyminiszter ur minél többször veszi igénybe. És ha vizsgálom tovább, nyugodt lehetek-e, mikor maga a miniszterelnök ur — az én fel fogásom szerint — nyugodtan még óráig sem ülhet a székében, mert betelt rajta a rege; az a rege mikor egy harcias katonacsapat, mely erejét arra használta föl, hogy minél többet romboljon és a maga vérszomját kimutassa, a nemző tilalma daczára a közérkölciség tiszta templomába betört, a nemző tilalmára annak egész berendezését és oltárképét az utca sarába kidobta és erre a nemző megalkozta a vad harcosokat, hogy galambokká váljanak. Nem látja-e a miniszterelnök ur, hogy háta megett ülnek a férfiak, a kkre része átok terhe, hogy galambok kell, hogy legyenek (Zajos tetszés, éljenzés és taps a szélsőbaloldalon). Felkiáltások: Igaz! Nagyon jól! és várják a pillanatot, midőn ledobhatják a galambszelidség minden mezét és újból kinyújthatják a karvalyok körmét és becaphatják a zsákmányba a karvaly csőrét. (Igaz! Ugy van! a szélsőbaloldalon.)

Thaly Kálmán: Bűdösbankák! (Derültetés a szélsőbaloldalon.)

Ugron Gábor: Ha a t. miniszterelnök másképp nem gondolkodik, nem állít fel más programot, a mely a nagy czélok követésében egyesíti a nemzet minden fiát; a mig nem gondoskodik arról, hogy annak a módszer változatának, mert csak módszer változásról van szó, biztosítékait találjuk abban, hogy a kik vétkeztek, bűnhődjenek. (Igaz! Ugy van! a szélsőbaloldalon.) biztosítását találjuk abban, hogy az igazság soha büntetlenül el nem tiporható, előbb-utóbb erkölcsi vagy anyagi elégtételnek be kell következnie; (Igaz! Ugy van! a szélsőbaloldalon.) addig ez országban a néplélek

nem fog átalakulni; (Igaz! Ugy van! a szélsőbaloldalon.) addig nem szűnik meg az a kétségbeesett tétlenség, nembánomság, semmivel sem való gondolás, az önző érdekek után való szaladgálás, az emberek meg nem becstülése, mert minden aljasságot föltesznek, ha csak politika árnyalata fér valamely cselekedethez, mert az a gondolat ment végig az országban, hogy a mi politikai cselekedet, abban minden gonoszság, minden elajlásodás meg van engedve, mindent szentesít és büntementesít; erkölcsi felmagasulásra van szükségünk, hogy szellemet emelkedéshez juthasson a nemzet. Én az eddig követett politikában nem látom ezt e nemzet részére biztosítva és azért a költségvetési felhatalmazást a kormánynak meg nem szavazom. (Élénk helyeslés és éljenzés a bal- és szélsőbaloldalon.)

Ugron beszédének hatása alatt emelkedett fel Széll Kálmán, hogy nyomban reflexáljon Ugron fejtegetéseire, kinek harcsmódorról elismerte, hogy bármennyire éles és erős is volt az, mégis idomos, parlamentáris és előkelő. Ő azt a képet, melyet Ugron festett közállapotainkról, tulzottnak, sok tekintetben torzképnek tartja. Czáfolni iparkodik Ugron állításait és védelmezni Ausztriával való viszonyunkat, melyre épp azon átalakulások között, melyek Európában az utolsó évtizedekben végbemennek, nagy szükségünk van, ha magyar állami létünket megakarjuk tartani. Ugron politikája nagyon ideális, nem vet számot a tényleges állapotokkal és figyelmen kívül hagyja, hogy az ország nagy többsége hiva az 1867-es alpnak.

Nagy figyelmet keltettek szavai, melyekben erős hangsúlyozással kiemelte, hogy azon közegek, kik nem az ő politikáját követik, hamar meg fognak szűnni az ő közegei lenni. A kvótáról nyilatkozni nem tartotta sem időszerteinek, sem czélszerűnek.

Már fél háromra járt az idő, a mikor Széll pártjának helyeslése közt befejezte a beszédét és az elnök a vita folytatását holnapra halasztotta.

Oláh izgatok.

Gyulafehérvár, nov. 5.

— Felmentett dászkel. Hol a Janku-szoboralap? —

Érdekes bűnperekkel foglalkozott folyó hó 4-én a gyulafehérvári kir. törvényszéknek Korbulj Ignác törvényszéki bíró elnökleto alatt alakult büntető tanácsa.

Először is Muntea Niculae kis-ludasi gör. kath. tanítót vonta felelősségre, a ki az iskolás gyermekeket a hirhadt „Lucaciú-dal”-ra betanítván, az iskolában azt énekellette velük.

E dal a „Memorandum-pör” szereplőjéről, Lukácsról szólva, Lukácsut mint vértanút tünteti fel, ki az oláh nép szent szabadságáért küzdve, a zsarnok magyar nemzet tömlőczre vetette s így jár az, ki az elnyomott oláh nép érdekében felszólal, mert annak osztályrésztől a sötét tömlőcz jut.

A bizonyító eljárás után gróf Lázár Miklós közbíró a tanító ezen tényében a magyar nemzet elleni izgatást látva s utalva azon súlyosító körülményre, hogy a nevelésére bízott gyermekekbe oltotta a magyar gyűlöletet s hogy a gyűlölet felgerjesztését még fokozta az által, hogy többszöri élelnekeltetés után figyelmeztette a gyermekeket, hogy ezen dal el van tiltva, — vádlottra szigorú büntetést kért.

A kir. törvényszék mindenki csodálkozására a népevelés e jeles tanítóját — **felmentette**. A kir. ügyész felelbezett.

A másik felelősségrevont a már izgatásairól ismert Albini Titus Livius, a „Tribuna” munkatársa és volt kiadója a magyar nemzet ellen annyi gyűlöletet szőrt „Toia Poporului” cz. nagyszabedni lapban.

Ez a férfi, kebelbarátai: a büntetése elől Romániába szökött Slovia Juon izgatóval s több társával, hangzatos jelszavak alatt a román népet adakozásra szólította fel, hogy Janku Ávrámnak, ki a 48—49-iki szabadságharcban mint román népvész hallatlan verengéseiről s brutális kegyelenségeiről vált hírhedtté, Magyarország területén szobrot emeljenek.

A félrevezetett román nép rövid egy év alatt 4000 frtot tulhaladó adományt küldött be a „Toia Poporului” lap fenn mar nevezett jeles kiadójának. A magyar nemzet elleni ezen nyílt gyűlöletet a kormány megokolván, 1895. évben kibocsátott rendeletével a „Janku-szobor”-ra való gyűjtést tiltotta s a begyűjtött pénzt elkobozni rendelte. De a pénz nem volt sehol, a nagyszabedni rendőrség, majd az alsófehérmegyei közigazgatási hatóságok két éven keresztül mindhiába hívták fel Albini Titus Livius urat a pénz beszolgáltatására, egy krajczárral

sem tudott beszámolni s mindenféle ürügyeket keresett védekezésére, hol azt állította, hogy a Romániába szökött Motoiu János által Slavici János barátjának küldötte el megörvénzté.

Daczára, hogy saját lapjai, a Tribuna s a Toia Popurului számadására hívták fel, még nem is válaszolt.

Vége a dolognak az lett, hogy a kir. ügyészség és törvényszék sikkasztás miatt elfogta s hogy meg ne szökhessék és a vizsgálatot meg ne húsítsa, vizsgálati fogságba helyezte.

A vizsgálat nagy nehézségekkel küzdött, mert Albini ezerféle védekezéssel állott elő s elvtársai még Romániában is a szegény áldozott Albini segítségére siettek. Mindjárt megvolt a két éven által elő nem mutatott nyugtája Slavicinek, hogy a pénzt átvette, majd a bukaresti nemzeti bank is megjelent nyilatkozatával, hogy a „Janku-szoboralap” megvan.

Persze a vizsgálat adatai kétségtelenné tették, hogy ez mind arra irányul, hogy az Albini sikkasztását palástolják s csak utólag szerezett össze ezen pénz. A törvényszék vád alá is helyezte sikkasztás bűntette miatt. A folyó hó 4 én tartott tárgyaláson azonban két mentő tanúja (egyik gyanúsított társa volt) nem jelenve meg, Albini a tárgyalás elnapolását kérte.

Gróf Lázár Miklós közvádó ellenezte azt, mert a meg nem jelent tanui úgy se érdemelnek hitelt. A törvényszék elnapolta.

N. N.

Erd. ev. ref. egyház közgyűlése.

Kolozsvár, nov. 7.

Napsugaras szép időben nyílt meg ma d. e. a reformátusok közgyűlése.

A gyűlést Bartók György ev. ref. püspök emelkedett szellemű szép imája nyitotta meg, melyet a jelenlévők áhitattal, álva hallgattak végig.

Ezután Bánffy Dezső báró főgondnok nyitotta meg a gyűlést.

Kinevezte segédjegyzőül Bodor Géza, Kovács Dezső és Bod Péter tagokat.

Felolvassák a névsort.

Jelen vannak a következők:

Antos István, Baktsi Sándor, Balogh Károly, Barabás József, Baresay Domokos, Baresai Gábor, Bartha Dezső, Bartha Lajos, Bartalus János, Bartók György dr., Bánffy Dezső br., Bánffy Ernő br., Bánffy György gr., Bánffy Kázmér br., Bihari Gyula, Bedő Ferencz, Bedőházi János, Benedek Árpád, Benedek Sámuel, Benke István, Berényi János, Bethlen Pál gr., Biró András daróczi lelkész, Bod Péter, Bodor Géza, Bodrogi János, Botka Károly, Budai Elek, Csekme Ferencz, Cseresznyes Ödön, Csermátoni Gyula dr., Csiky Lajos, Csizsár Gyula, Deák József, Deák Lajos, Deési Gyula, Deési Zoltán, Domján István, Dósa Elek, Elek Viktor dr., Fejérvári Jenő, Fodor Gyula, Fogarasi Albert, Fogarasi Béla, Földes György, Gaál Gyula, Geréb Márton, Gidófalvy István dr., Gyarmathy Zsigmond, Gyárfás Albert, Gyulai D. Kálmán, Halmágyi Antal, Hegyi Sándor, Hercepei Árpád, Horváth József, Horváth Pál, Hory Béla, Imecs Ernő, Kádár János dr., Kecskeméthy István dr., Kemény Kálmán br., Kenessey Béla, Kiss József, Kis Mózes, Kolozsvári Antal, Kovács Dezső, Lakatos Sámuel, Lázár István, Lénárd József, Lészai Ferencz, Lőrincz Gyula, Magyarai Dániel, Magyarosi István, Makasy János, Menyhárd András, Menyhárd Elek, Molnár Albert tanár, Molnár Károly, Musnai Károly, Nagy József esperes, Nagy József lelkész, Nagy Károly, Nagy Lajos képvis., széki, Nagy Lajos tanár, Nemes Árpád, Nemes Elek, Pap István, Pap

Lajos képvis., Parádi Kálmán, Pál Károly, Pál Miklós, Péter Antal széki képvis., Péter Károly esperes, Pokoly József, Ravasz János, Retegyi Sándor, Régeni Ferencz, Sándor József, Sárkány Lajos dr., Simó Lajos, Sófai Károly, Szabó Pál, Szabó Sámuel, Szacsai S., Szabolcska M. Széchy Ferencz, Székely Ö., Tavasz József, Timár Károly, Tokaji Aladár, Tóthfalusi József, Török István dr., Tunyogi Béla, Ujvári Cz. József, Vályi Gábor dr., Váro Ferencz, Vékony Ferencz, Vince Ödön, Viski Pál, Zajzon János, Zeyk Dániel, Zeyk Gábor, Zeyk József br. ifj., Zeyk Károly.

Többen bejelentik, hogy akadályozva vannak a megjelenésben. Hegedűs Sándor 50 főt küld a Szeretetház javára. (Eljénzés.) Akadályozva van a megjelenésben betegség miatt Kuun Géza gróf.

Kádár János tanár felolvassa a kerületbe választott gondnokok névsorát.

Bodor Géza kezdi egyházmegyei esperes az esküt leteszi. Gyűlés az új esperest megjelözi.

Elnök ezután a szavazatszedő bizottságot küldi ki Menyhárt András elnökle alá.

A költségvetési előterjesztő bizottságot Somkerek Miklós elnökle által küldi ki.

A gondnoki állásokra Kádár János titkár felolvassa az alábbi jelöltek névsorát:

Jelöltek: Kézdi ehme. főgondnoki állására: Dr. Bodor Ferencz, Szacsay Imre, dr. Sinkovics Öjtő.

Kézdi ehme. algononoki állására: Vajna István, Keresztes Ede, Mátis Gerő.

Görgényi ehme. főgondnoki állásra: Rozsnyai Ferencz, br. Kemény Ákos, Körösy Albert.

Marosi ehme. algononoki állására: Péterfy Dénes. Ilyes Lajos, Rozsnyai István.

Nagysajói ehme. főgondnoki állására: Fejérvári Jenő, Ince Gerő, Dósa Endre.

Határozatilag kimondja a közgyűlés, hogy esperes és főgondnok között rokonsági viszony nem lehet.

Ennélfogva a kézdi egyházmegyei választás most elmarad.

A választás d. u. 3 órára tűzött ki.

A költségvetés kinyomtatva lévén felolvastatnak tekintetük és kiadatik a bizottságnak.

Titkár Kádár János olvassa a kör alapi segélykérvényekre az igazgató tanács véleményét.

A közgyűlés a segélyezendő egyházak és lelkészek előterjesztett névsorát a segélyezésre elfogadta.

Az igazgató tanács gyűlés előterjesztésére a gyűlés elhatározza, hogy a konvenci segélyekre való tekintettel, a gyűléseket ezután nem június elején, hanem minden nov. első felében fogja megtartani.

A papi özvegy, árva, gyám intézet szabályzatának módosítása tárgyában az igazgató tanács előterjesztése során több hozzászólás történt. A püspök elmondja, hogy a gyámintézet fenntartása lehetetlen. A források, melyek ezt táplálták, bedugultak. Megvilágítja az igazgató tanács javaslatát.

Menyhárt András kiegészítő javaslata után a közgyűlés a javaslatot a kiegészítő indítvánnyal elfogadja.

Parádi Kálmán előterjeszti a református leány növendékeknek a ref. felokozati tanító képző intézetekbe magán tanulóknak leendő felvétele iránt. A javaslatot a közgyűlés elfogadja.

A Szeretetház ügyében az igazgató tanács a következő határozati javaslatot terjesztette elő:

Mondja ki a főtisztelőti és méltóságos egyházkerületi közgyűlés, hogy:

1. Az igazgatótanácsnak a Szeretetház ügyében tett intézkedéseit tudomásul veszi és jóváhagyja.

2. A Szeretetházat leány-internátussal

kapcsolatos lelkészi és tanári leányvárház alakjában kívánja fenntartani.

3. A lelkészi és tanári fiúvárház gondozását is munkakörébe veszi, s azokat tehetőségüknek megfelelő ipari vagy tanulói pályán érkező és anyagi támogatásban részesíti, a Szeretetház felügyelő bizottsága útján. Az egyes kollegiumokban, vagy más intézetekben való elhelyezés szabályozásának megállapítása végett a kollegiumok, a nagyenyedi tanítóképző és a theol. fakultás véleményadásra hivatnak ki.

4. A 10-ik életévüket még el nem ért mindkét nemű árva, ezen életkorukig ha szülei gondozásban nem részesülnek, a Szeretetház felügyelő bizottsága által lehetőleg lelkészi s tanári családonál helyezendők el.

5. Azok az árva, kik az országgyűlés-illetékes nyugdíj-intézetnél segélyt nyerne, mindaddig, míg a Szeretetház gondozása alatt állanak, 50 illetve 75 ft gyámsegélyt kap a felügyelőbizottság kezeihez beszállítatni kötelesek.

6. A Szeretetház internátusában a kerületbeli ref. lelkészek és tanárok leányai évi 120 frtt, mások pedig évi 200 frtt nyerveket ellátást.

7. A Szeretetház alapjait, minden kerületbeli lelkész, az 1896—95. számú kerületi határozatban megállapított osztályozás szerint, 5, 4, 3, 2 frttal, minden tanár, mint az első osztályú lelkészek 5 frttal, minden egyházközség, fő és középiskola annyiszor 2 2 frttal, a hányados lelkész, illetve r. tanár kebelében működik, hozzájárulni köteles. A lelkészek felhivatnak, hogy gyűléseiken ügye azokra, alkalmas időben gyűléseket eszközöljenek. Továbbá kerületük elvárja egyháznak minden hívtől, hogy tehetséghez képes alapítvánnyal, állandó évi járulékkal, vagy egyszersmind-kori adománnyal járuljon a nemcs ezél előmozdításához.

8. A Baldácsy-alap jutalékának 1/4 része, mely eddig a kerületi gyámintézet részére tőkésített, 1899. jan. 1-től, a Szeretetház szükségleteinek a fedezésére rendeltetik.

9. Az egyházkerületi gyámintézetre 1896. jan. 1-től befolyózatott a hátralevő tagdíjak a Szeretetház alapjaihoz, mint az erdélyi ev. ref. lelkészek és egyházközségek alapítványát átutaltatnak.

10. A Szeretetház, a közalappal szemben fennálló tartozása után, 4% kamatt fizetésére köteleztetik.

11. A Szeretetháznak a fenti elvek és rendelkezések figyelembevételével készített szervezeti javaslata egy kiküldendő bizottság által elkészítve s véleményezés végett az egyházmegyékkel s kollegiumokkal közöltetve, a jövő évi rendes kerületi közgyűlésre benyújtandó.

12. A jövő évi egyh. ker. rendes közgyűlés, ideiglenes felügyelő bizottság küldeti ki a Szeretetház ügyének vezetésére, oly módon, hogy a bizottságba, a kerületi közgyűlés által, az elnökön kívül, 3 világi egyén, 3 lelkész és 3 tanár választassék.

Végül mondja ki a főt. egyh. közgyűlés, hogy a Szeretetház kérdésében egyházkerületi véleményt kérő 1899 évi 77. számú konvenci határozat alapján, fölír az egyenes konvenchez a Igazgató tanács által tett javaslat mellett.

Barabás egerbegyi pap azt óhajtaná, hogy nem kívánva képen a papokra és tanítók a terhére rótt adókból, hanem Szeretetház és önkéntesen jövő adományokból fedezzék a Szeretetház költségeit.

Fogarasi Albert nagy enyedi tanár a papi nyugdíj intézet megalapítását tartaná szükségesnek.

A javaslat a szerinti bevételt alkotmányos uton nem véli behajthatónak. Azt ajánlja, hogy legyen ez a Szeretetház egyetemes ref. nevelő intézet.

Indítványozza, hogy a javaslat adassék vissza az igazgató tanácsnak újabb átdolgozás és javaslatlétel végett.

Bartók György püspök sajnálattal konstatálja, hogy akad a lelkészi karban egy tag, a ki kénytelenesen kijelentette, hogy nem fizetünk olyan izékért, mely az elhalt papok hátramaradtjainak sorsát illeti.

Fogarasi beszédére reflektálva, tiltakozik az ellen mintha, az ig. tanács nem alkotmányos uton járt volna el.

Ismerteti a Szeretetház alapításának történetét. A kiküldött bizottság megvitatta minden oldalról a dolgot.

Midőn a leányvárház kiterjesztését a tanári árva is kiterjesztették, nem gondolhattak arra, hogy a tanárok ezzel szemben állást foglalnak. Igaz, hogy nincs szüksége mindenkinek erre, de szüksége van a ref. egyháznak, melynek kebelében szükséges, hogy a református vallási érzés fejlesztessék.

Papok és tanárok ettől az egyháztól kapják kenyerüket. Ebből kér az ig. tanács a Szeretetház részére egy morzsát. (Zajos éljénzés és taps.)

Sándor József elmondja, hogy a Szeretetházban minden homokszeme adósságra épült.

A közalappól vettek erre pénzt. Ha üresen áll ez az épület 3000 frt ráfizetés kell. Az 58 ezer ft adósság törlesztésére el kellene adni az épületet templomostól együtt.

Positiv vagonya a Szeretetháznak 10 ezer ft. Ebből 5000 ft adományokból jött.

Ö nagyon szükségesnek tartja, hogy vallásos nevelést és kenyeret adjunk ref. árva leányainknak.

Igen sokan, a kik lelkesedéssel szavazták meg az árva-házat, most huzodoznak, midőn fizetni kell. Rámutat, hogy a szegényebb kollegiumok feltartalmulag fogadták el a javaslatot.

A protestantizmusnak legégetőbb sebe a leánynevelés kérdése, a ref. papok r. zárdában kénytelenek neveltetni leányaikat. Minden kérdésnél égetőbb a prot. leány árva nevelő intézet. Tegyük le a prot. leány nevelő intézet ügyét a ref. nek kezébe. Alkossák meg ok.

Ö, ha egy protestáns leány intézet létesül, kész 1000 frttal hozzájárulni. Eljénzés. Benyújtja határozati javaslatát.

Ennek szövege ez:

Mondja ki a közgyűlés, hogy a határozati javaslat intézkedéseit ideiglenes jelleggel jóvá hagyja és elfogadja s ez alapon a lelkészi és tanári árva gondozásának ügyét helyes mederbe terelve látja: feltétlenül szükségesnek tartja azonban egy bennlakásos magasabb protestáns leánynevelő intézet létrehozását, melynek keretében lesz papi, tanári leány árva intézeti nevelése s illetve elhelyezése is véglegesen megoldva s mert prot. leánynevelő-intézet létesítése céljából az egyházkerület a ref. nők belevonásával egy nagyszabású gyűjtést akezőt s esetleg közmegegyeztetési eljárást is indít meg. E végből utasítatik az ig. tanács, s illetve a határozati javaslat 11 pontja értelmében kiküldendő bizottság, hogy javaslatát az egyházmegyei stb. kikérdezésével már a legközelebbi rendes közgyűlésre ily értelemben dolgozza ki, megjelölve a költségvetést és az intézet egész létesítése és fenntartási tervzetét.

Benyújtja: Sándor József főgondnok. Buday Elek a kántor tanítói árvaakra is kérné kiterjesztetni az áldásos intézményt.

Bartók György püspök: az igazgatótanács tárgyalta ezt, azonban nincs rendezve ez intézmény, mert vannak kántorantitók az egyházközségek kebelében s vannak kántorok, kikre az egyházakkal szemben általános szervezeti szolg. szabályok nincsenek.

Bod Károly székielvárhelyi tanár halasztási indítványt tett.

Váro Ferencz (Nagy-Enyed) nem barátja a halasztásnak, a kétélyek és aggodalmak jogosultak voltak, mert eszméket termettek. Utal arra, hogy Ritook újabb könyvében prot. leánynevelő-intézetek alapítását és fejlesztését célozza.

A collegiumi alapítványok rendeltetéséről változó fogalmak keletkeznek. Hisz a nagy-enyedi collegium az EMKE-nek alapítványt tett. Ugyanez alapítványokból a Szeretetház javára is lehet némi áldozatot hozni. Ő a tanárok bevonását azért is szeretné, hogy legalább e gyöngéd szálakkal legyenek a tanárok az egyházhoz kapcsolva. (Helyeslés.)

Ö mint tanár elfogadja az igazgató tanács javaslatát, hozzájárul a Sándor József javaslatához is.

Gyárfás Albert bethleni lelkész hozzájárul az ig. tanács javaslatához. Ő ellensége volt kezdetben a Szeretetház eszméjének az akkori terv szerint, most azonban a leánynevelő régi vágyait látja megvalósíthatónak.

Hozzájárul a javaslatokhoz Balog Károly kolozsvári tanár is.

Gyulai Demeter Kálmán marosvásárhelyi tanár is hozzájárul a javaslatához. Kér azonban arányos megadást, általános gyűjtést.

Püspök hozzájárul a Sándor József javaslatához.

Fogarasi tanár a Sándor József elleni ideigleneséget kéri megvilágítani. Meddig tart ez, egy évig? Ő is szeretne mint Sándor József 1000 frtt adni, de neki, lévén 6 gyermeke, kötelessége a saját szeretházára gondolni. (Élénk tetszés.)

Sándor József: A protestáns egyház férfiúi erkölcsi rugó mozgatja. Nem csodálkozik, hogy az ő ajánlatát Fogarasi így fogja fel, mint ifjúság nevelője, felfogásának adott kifejezést a tanár ur.

Fogarasi személyes kérdésben felemlíti, hogy ő nem gyanúsítani szándékozott, a midőn Sándor József ajánlatát érintette. Elnök felteszi a halasztási indítványokat. Fogarasi javaslata mellett 9-en. Bod tanár javaslata mellett ő maga szavazott.

Az igazgató tanács és Sándor József határozati javaslatát egyhangulag elfogadta.

Bedő József távollmarad képviselő 5 forinttal, Szacsay Sándor pedig 100 forinttal járult a Szeretetház céljaira. Eljénzés.

Elnök köszönetet mond Sándor József főgondnoknak az 1000 frt alapítványért. (Zajos éljénzés.)

D. u. fel 2 órakor gyűlést az elnök felüggeszti és d. u. 4-re tűzi ki.

SZÍNHÁZ.

Figaró házassága. Tegnap rogyá-

ság megtelt a színház publikummal. Nem csatlódunk, ha azt mondjuk, hogy ez az érdeklődés Gerő Linának szól, kinek egyetlen vendégfőléptén mindenki jelen akart lenni. Zsuzsit játszta Gerő Lina olyan kedvesen, olyan bájosan, annyi inventióval és elragadó közvetlenséggel, a hogy csak ő tud ilyen szerepeket játszani. Természetes tehát, hogy a hangulat lelkes volt a színházban, tapsoltak, éljenek Gerő Linának olyan szinte örömmel, a milyenre alig van példa. Megvalljuk, feltűnik előre az előadástól. Utólag rá mondhatjuk, hogy jobban sikerült, mint a hogy vártuk. Figarót Bónis Lajos játszotta. Kisé nehézkes ő erre a szerepre; de tegnap sok ambícióval tapasztaltunk nála. Cherubint Vádrhelyi Vilma játszta. Ha annyi inventió lett volna benne, mint a milyen csinos volt, róla is diszkrét szó lehetne. Pompás volt Vendrei (kértés), mulatságos Szentgyörgyi (Bortolo) és Nyárai (békebíró). A többiek Miklósi (Rosina), Bihari (Almaviva), Árpási (Marcelina), Turhányi (Fanchette) átlagos színészek s így különösebb megjegyzésünk nincs. Az előadás nem volt ment a készültség jeleitől, különösen a végszavaknál, hol számos ingadozást észleltünk.

— Oh Harry — és a felesége meg-rázkódott, a mint a társa aggodó arcára nézett, reményem, hogy az éjjel nincsenek hajók a part mentében!

— Reményljk, hogy nincsenek — válaszolá Sir Harry nagyon komolyan.

És néhány pillanattal ismét hallgattak.

Hirtelen az eső és szél zúgása felett ágyulóvést hallottak és Lady Talbot megretent és még közelebb húzódt a férjéhez.

Egy vagy két percig Sir Harry határozatlanul állott, aztán a felesége felé hajolt.

— Katám, mennem kell — ne tartóztass vissza — mondá. Drágám — amint a felesége ölelését érezte — ne félj, nem fogok megdöglődni, veszélybe rohanni, de nem tudok itt csendesen állni, míg kint az emberek talán elpusztulnak. Nézd Frigyes, már elment! Feleség, ne légy bohó! Minő veszedelem érhetne engem?

— Megengeded, hogy veled menjünk, — kérte Lady Talbot — szegyeve magát a félelemért és még is — oh gyöngédnek szerető asszony! — még is félve a férjét a szeme elől elengedni — megengeded, hogy Nina és én veled menjünk!

Mi jól felöltözünk, mi nem leszünk neked alkalmatlanok.

— Ej, szerelmem, az boldogság volna! Jobb, ha itt maradtok és gondoskodtok, hogy minden készen legyen arra az esetre, ha a hajótörést szenvedtetek közül valakit, vagy többeket ide hoznak. Hiszen az én kis feleségem bátor asszony! — tévé utána gyöngéden megcsókolya a feleségét, amint az mosolyogni próbált. Dunstan kisasszony, kedvedre bízom ötöt.

(Folytatása következik.)

AZ „ELLENZÉK“ TÁRCZÁJA.

1899. November 7.

Nina.

— Angol regény. —

Az Ellenzék részére fordította: AMICA.

XV.

(Folytatás.)

(36)

A mint a leányok ültek, balfelől tőlük, magas és komornak látszó sziklák emelkedtek, de az árnyékukban lő gyöngye, fiatalleányoknak barátságos menedéket adtak.

Nina és Grácia csendesen és hallgatva ültek ott, szemükkel élvezve az előttük levő kilátás szépségét, míg a szellő lágy fuvalmának a gyöngéd csökljai rózsapirt hozta a két fiatal arcra.

— Nina édes, hozott könyvet magával? kérde a gyermek egy idő múlva, mert nagyon természetes, hogy a hallgatást ő unta meg legelőbb. És Dunstan Nina egy kis visszafogott sóhajjal felelt, a tenger és ég szemeléséből s azt válaszolta: —

— Oh igen. Elhoztam a Félreértetteket Grácia, olvassak neked?

— Kérem, ha nem fárasztja. De valóban, édes Nina, ma reggel maga olyan viruló színben van.

— Ugy találd? Annál jobb és azt a tengeri levegőnek köszönhetem, — mondja Nina nevére, a mint a könyvét kinyitotta.

Nina és Grácia nem sokára a kis Humphrey cselekedeteibe és mondásaiba voltak merítve.

Nina egy jó fél óra hosszat olvasott, aztán Gráciaja pillantva, látta, hogy a gyer-

mek az olvasástól és a hullámok egyhangu morgásától, a mint a parton behömpölyögtek, csendesítve elaludt.

Nina félre tette a könyvet, egy lágy piroshat az alvó gyermek felébe tett és egy másik könyvet elővette, — az alkalommal egy költeményes könyvet — ismét olvasni kezdett, ez alkalommal saját magának, szelíd fényvel a szemében és még mindig édes rózsapírral az arcán.

Procter kisasszonynak a „Veresfűzre“ egy olyan könyv volt az, melyet Nina különösen szeretett; talán a tartalmát a többi költők munkái felébe helyezte.

— Szerette a szöveget, gyöngéd gondolatát, gyönyörű vázlatait és azt a szelíd szomorúságot, mely az ő gondolataival gyakran volt összhangzásban.

A mint most a napfényen ült „A mi halottunk“ című költeményt olvasta. És Dunstan Nina soha sem felejtette el azt a költeményt.

Vége Nina betette a könyvet és szemét álmodozón járattatva a vizek széles területén, azzal a merengő kifejezéssel, mint ha azt az aranyos kaput keresné, mely azt a másik csodálatos világot kizárja, hol a világnak minden baja és viszontagsága el lesz felejtve.

Kedves képet alkotott, a mint ott ült, a komor sötét-barna sziklával a háttérben, a ragyogó tengerrel és éggel előtte és a vörös kendővel betakart alvó gyermekkel mellette. Nem csuda, hogy egy jachtosó ruhába öltözött magas férfi, a tenger parton jöve, egy pillanatra megállott, hogy azt nézze, felismerve őt, megretent és előre sietett. Nina felemelte a szemét és az ővélvel találkozott. A barna arc még a bronz színe alatt is elhalványult, míg a Nina fehér lett egész az ajakig és szemé félelemmel és fájdalommal telt meg, a mint Stafford Douglas nyugodott.

Egy pillanattal csendesség volt; aztán Douglas lassan közeledett a leányhoz.

— Ne féljen tőlem; örülségem emult — mondá, gyenge mosollyal. Ha tudtam volna, hogy magát itt fogom látni, nem jöttem volna ide; de a jacht javításért kénytelenek voltunk ebbe a kis kikötőbe jönni. Én Lord Delamerrel vagyok, az ő „Királyné“ jachtján. Ez az a kis leány, aki beteg volt? Örülök, hogy ennyire meggyógyult.

— Igen, ő már szinte egészen jól van, — válaszolá Nina, az önmagának némi látszatát visszanyerve.

— És maga — maga jól van? Reményem, hogy az ápolás folytonos fáradalma miatt nem szenvedett?

Douglas nyugodtan beszélt, de hangját meghazudtolta az a gyöngédesség, mely Ninát nézve a sötét szemekbe jött.

— Én egészen jól vagyok, — válaszolá a leány gyorsan. Hosszasan marad itten?

— Csak holnap reggelig, — válaszolá Douglas bánatos mosollyal. Talán hallotta, hogy mi Afrika megyék. A vadászati alakjában valami udjóságra van kedvünk és meggyünk szerencsénket a nagy vadakkal megpróbálni.

Reich Albert jubileuma.

Igeretünközh képest adjuk Reich Albert jubilaris ünnepélyének részletesebb leírását. Reich csendben, félre vonulva, munkálkodott negyven éven keresztül, lelkiében meleg érzéssel a kismerek érdekai és bajai iránt, melyeket sokszor kellett párluzamban állítania a szigorú, érzéketlen szabályokkal és rendeletekkel. Sokszor emelte fel szavát az egyes hatóságok területén nagyobb arányokban kiterjedt bajok eloszlására véget, míg máskor a határszéli forgalom szabályozása körül szorgoskodott. Az egész élete fokozatosan gyarapodó munkálkodásból állott, eleinte kisebb körben, majd rangbéli emelkedésnek arányában mind nagyobb és nagyobb körökre terjedően. Ma tekintélyes állásában az egész országúli részre kiterjedő hatáskörrel bír és innen futnak kezébe az összes állategészségügyi szolgálat összes szálai. Nehéz és teendővel telerhelte állásában kitarással és pontosan oldja meg feladatait; így érte őt 40 évi szolgálatának évfordulója is, melyen kartársai ünnepélyt rendeztek tisztelőre. Az ünnepély gondolata a szívek mélyén született s mint szeretet sugárzott onnan szét, hódítván utjában a jó barátok és tisztelők között. Ez a jótékony hullám verés eljutott egészen a Trón szamályáig, a honnan elhozta a legfelsőbb elismerés ragyogó bizonyosságát, a *Ferencz József* rend lovag keresztjét. Ezzel az ünnepélynek jelentősége öregbedett és a kartársak szeretetének, tisztelőinek ilyen irányban történt megnyilatkozása is helyes elismerést nyert.

Az ünnepély programja szerint d. e. 11 órakor vette kezdetét.

A vármegyei ház disztermében ekkor már előkelő díszes közönség gyűlekezett. Biró Károly kir. állami állatorvos, mint a rendező bizottság elnöke az ünnepély kezdetét bejelentvén, három tagú bizottságot kért fel az ünnepelt meghívására.

A bizottság által környezve, karján nevével lépett Reich a terembe, hol hatalmas éljenzéssel és tapsal fogadták, melynek csilapultával Dely Elemér kir. állatorvos lendületes szép beszédben méltatta az ünnepelt érdemeit és élénk vonásokban ismertette azokat a korszakokat, melyeken az állategészségügyi szolgálat fejlődése a lefolyt 40 év alatt az oktatás terén a főiskoláig, a közszolgálat terén pedig az államosítás küszöbéig emelkedett. Szépen csoportosította az állatorvosok által tisztán tudományos téren, majd a köz és társadalmi téren elért sikereket, melyeknek egyik részét így világítja meg: „A társadalom az állaggyógyászattal foglalkozó szakférfiakat bizonyos kicsinylenézéssel fogadta, nem ritka volt azon eset, hogy az urnó, kinek vagyónát mentette meg, a cseledek között terítettek neki. Pedig ha a házi asszony arra gondolt volna, hogy a tej, melyet mindennapi kávéjához használ, nem csak éltet, de gyilkol is; a hus, melyet, mint izletes sültét feltálal nem csak tápanyagokat tartalmaz, hanem abban lassan vagy gyorsan ölt láthatatlan ellenségek légiói tanyáznak: megértette volna, hogy az állatorvos a mag vagyónára ügyel, élete felett is örököl.”

Ezen viszonyok napjainkban lényeges átalakulások mentek át, melyet ismertető, ezt a fejezetet következőkben végzi: „Hogy ezen állapotok a változot fokig fejlődtek, közszónokunk első sorban azon egyéneknek, a kik előzetesekkel küzdve rendithetetlenül harcoltak az állategészségügyi viszonyok fejlesztése körül. Komoly tudás, tapasztalat felépés, de különösen rendithetetlen becsületességgel dolgozva nekünk a mai állapotokat megteremtették és a kik között egy működési idő, mint eredményes munkásság tekintetében az első éppen Reich Albert felügyelő.

Üdvözlő beszédének végén felajánlotta az erdélyi állatorvosok arezkép gyűjteményét abban a gyönyörű albumban csoportosítva, melyet *Ince Elek* kolozsvári könyvkötő készített.

Az album, mely 45 emter magos és 35 emter széles, fehér szattyánba van kötve, díszesen aranyozott és emaillozott sarkok díszével, középen pedig az ünnepelt monogramjával. Első lapján a következő felírás olvasható: „A negyven évi hű szolgálat emlékére az erdélyi kartársak.” Ez alatt szép alkalmi költemény olvasható, míg ezen lap baloldali felületén a következő sorok állnak: „Majd félszázadon által építéd Te e művet, Bölcs Te, kit embertársaid üdvöket, majd Társaid által is imlgy üdvözölve töhát!”

A nap emlékére 400 koronát is gyűjtöttek a kartársak, mely Reich alap czimén a főiskola hallgatói önképző körének adatik, hogy az ünnepelt haláláig kamatai tökösítsenek, halála után pedig az összeg kamatai évenként olyan hallgatóknak adassanak, kik szaktérkésekről készített dolgozattal azért pályáznak. Így idézi elő az enyészést az ébredést.

Meghatva mondott Reich az üdvözlőt a hallgatók az ünnepélyért köszönetet. Beszéde nem sablonos fraziskból állott, hanem az átlát, átküzdött koraak jellemzőes rajzát adta, ezeknek tanulságait vonta le az ünnepelt s tömören összefoglalva tapasztalatait, végrendelet gyanánt hagyta társainak azt a tanácsot és intelmet, hogy összetartsanak, egymást becsüljék és közös ezúljakkal megvalósítsák azt egyesült erővel munkálkodjanak, mert csak így remélhetnek sikert és így mehetnek tovább a haladás útján.

Beszédének végével zúgó éljen és tapsvihar tört ki. A programnak olyan pontja következett ezután, melyről csak az ünnepély megkezdése előtt pár perccel nyertek néhányan értesítést, de az ünnepélynek nem volt róla semmi tudomása.

Csiszár Gyula vármegyei főjegyző, a vármegye nevében kezdte a szót, de azonnal áttért az ügy meglepő részére s felolvastván a földmívelésügyi miniszter ut leiratát, melyben értesíti, hogy ő cs. és ap. királyi Felsége Reichot a Ferencz Józsefrend lovag keresztjével tüntette ki. A meglepetés és öröm morajából taps és éljenzés tört ki, mely nem is csillapodott addig, míg Szvacsinna Géza polgármester, bele nem kezdett rövid, szép üdvözlő beszédébe.

Ez az üdvözlő a város részéről történt, ezt követte az E. G. E. nevében a br. Feilitzsch Arthur által elmondott szép és tartalmas beszéd, mely után dr. Szentkirályi Ákos igazgató szolt a gazd. tanintézet tanári karának és az általuk nevelt gazdáknek nevében, az a szoros összeköttetés, melyben a gazda és állatorvos van, az az any szerint a gazdasági és állategészségügyi kérdések egymásból fejlődnek, szépen jutott ki fejjezésre a Szentkirályi Ákos beszédében és azon tényben, hogy ő megragadta az alkalmat ennek ünnepélyos formában való kifejezésére.

Az ünnepély végső pontját a budapesti áll. állatorvosok által küldött üdvözlőiratnak és emléktárgynak átadása képezte. Erre a tiszte Jakab László kéretett fel a budapestiek által s néhány meleg szívélyes szó mellett átnyújtotta a derék kartársak által küldött emléktárgyakat.

Ezután az ünnepelt éltetésével befejeztetett az ünnepély s d. u. 1 órakor közös ebédre gyűlekezett az ünnepelő közönség.

Ezen az ebéden közel százan vettek részt, köztük dr. Hutyra Ferenc az állatorvos főiskola rectora, dr. Rácz István főisk. tanár, dr. Adler József min. titkár, br. Feilitzsch Arthur országgyűlési képviselő, dr. Bálint Gábor egyetemi tanár, Deáky Albert ügyvéd, Csiszár Gyula megyei főjegyző, dr. Veress Károly főszolgabíró, Páljános Zsigmond bírtokos, Tokaji László gazd. egyleti titkár, dr. Pavlik Sándor m. aljegyző stb. stb.

A hangulat nemesen emelkedett volt kezdettől végig. Ő cs. és kir. Felségére br. Feilitzsch Arthur emelte poharát. Itt adtak kifejezést az ünnepelt iránt érzett tiszteletüknek s becsülésüknek dr. Hutyra Ferenc az állatorvosok főiskola, dr. Rácz István az orsz. állatorvos egylet, Jakab László a rendező bizottság és az összes kartársak részéről, ezután dr. Veress Károly emelt poharát az ünnepelt családjára, ugyanigy dr. Bálint Gábor és Deáky Albert is.

Az ünnepi ebéd a késő esti órákig nyúlt, mely alatt az ország különböző részeiből jöttek sürgöny útján a szerencseki-vánatok és üdvözlések.

S mindezt Reich valóban meg is érdemelte.

J.

Vasuton.

Többen vagyunk, nehéz éjjeli utra, A vasuti kupében.
Irigykedünk egymásra a helyért,
— Ki korább jött: előbb van! —
Egyszerre csak (félálomban vagyunk már)
Gyermek-beszédre ébredünk,
Asszony-utas jött a két kis fiával...
S im a szeretet becéző szavával
Mi valamennyin helyet engedünk!

S bár odakint a szellős, hűs folyóson,
Szomorú rideg éj van:
Vigyázzunk, hogy csak aludjanak jól,
Bent a meleg kupében!
Alig beszélünk, de fogadni mernék,
Szívünk mélyén találkoznak:
— Mindenikünknek kis fiunk van otthon,
Arról gondolkozunk!!

Szabolcska Mihály.

MINDENFÉLE

Kolozsvár, november 7.

November.

Járjuk az év végét. Ez az utolsó előtti hónap. November. Ezt még csak egy követi és elrebben az év és benne leszünk egy másikban, amely pedig új századot jelöl. Leperengnek a napok. Gyorsan sietve repül el tizenegy hónap. Estova fut az az egy is, amely pedig az utolsó. És a mult gazdagabb lesz ismét egy évvel.

Temetünk egyre, egyre. Az emlékezés csak szomorú lehet. Ami föllebben a multból, csak ritkán deris. Szomorú, mert emlék, mert elmúlt.

Aztán elmúlik az utolsó nap. A régi esztendőre fátolyt borít az új század első hajnala és e napra ébredvén, megdöbben a szívünk. Feledjük a mi elmúlt és kaczagva, boldogan üdvözlöljük a jelent és belelopja szívünkbe magát a remény, hogy jobb lesz az élet, jobb lesz az következő időben...

— **Ugron Gábor beszéde.** A tegnapi nap politikai eseménye Ugron Gábor nagyszabású beszéde volt, melyet kivonatossan lapunk elején közlünk. A remek beszédet a nagy tárgyhalmaz miatt csak holnap méltathatjuk érdeme szerint.

— **E. Kovács Gyula emlékünnepély.** A f. hó 5-én rendezett *E. Kovács Gyula emlékünnepély* összes jövedelme jegyek után volt: 482 frt 30 kr. a mely összegből levonva 72 frt, 98 kr. kiadás, maradt tisztán 409 frt, 32 kr. felülfizetésekből 25 frt, maradt összesen 434 frt, 32 kr.

A „Segítő Egylet” választmányja úgy határozott, hogy 309 frt, 32 kr. a *szüksülködő*

családnak adassék azonnal 124 frt, pedig csatlótassék az általános gyűjtéshez.

Felülfizettek: Szvacsinna Géza 5 frt. Follinus Aurél 5 frt. Tóth József 3 frt. Ozorai Adolf 2 frt. Miskolczy Árpád Nagyvárad 2 frt. Dr. Márkus László 3 frt. Dr. Szabó György 2 frt. Tordi Sándor B. Ujfalva 1 frt. Frater Barna Derecske 2 frt.

Ugy a közönségnek, mint a közreműködőknek ezután mond halás köszönetet a szép eredményért Kolozsvár 1899. nov. 7. A Nemzeti Színház Segítő Egylete.

— **Villamos erő és a kolozsvári ipar.** Tegnap d. u. népes értekezlet tartottak az ipar testület tanácskozási termében Reményik Károly elnöke alatt.

Hirschfeld Lajos titkár adta elő a tárgyat, a mely után id. Horovitz Sámuel kérétek fel javaslatát előterjesztésére. Horovitz Sámuel a Kolozsvár—Gyula felé tervezett vasut tervének előmunkálataival kezdő előadását, mely a Hídegzamos kiaknázható vízerejének felfedezésére vezetett. E felfedezésre a Marosbogat községében létesíthető 6000 lóerőjű marosi vízerő felfedezése vezette, melyet a községi malombérő által támasztott akadályok miatt nem készíthettek el.

A Marosbogatí vízerőről évek előtt az Ellenzékben mi is tettünk említést.

Horovitz előadja, hogy a hídegzamosi vízmű létesítésének előmunkálatai elkészültek. Hídeg havason egy duzzasztót építenek. Ebből 2¹/₂ m. vizet elvezetnek 1700 m. vonalban s a Bethlen szikláról 45 m. eséssel turbinákra vezetik.

E vízművel kapcsolatosan Kolozsvár—Hídegzamos között vasut is létesül. Ehhez az államkincstár és az érdekelt községek 300 ezer frttal járulnak. E művek 1 millió 880 ezer frtba kerülnek.

A városig a villamos erő felső vezetékekkel jó.

Kolozsvár városa a behoandó erőből felhasznál a jéggyár és légűthetőz 100 lóerőt, az államvasutak műhelye negyven lóerőt az államvasuti pályaház és épületek világi tására 95 lóerőt, a légszesszgyár a városi középületek, utcák és terek világítására 300 lóerőt venne igénybe. Magánosok is részint világításra, részint pedig mechanikai erőre fognak igénybe venni villamos erőt. Kér egy végrehajtó bizottságot kiküldeni, a mely összeírja, hogy ipari célokra mintegy mennyi erőre volna szükség? Ők a városhoz és az iparkamarához beadványt nyújtottak be. Ebben a beadványban 160 frt évdíjért ajánlottak fel egy-egy lóerőt napi 10 és fél órai használatra.

Kuszkó István felemlíti, hogy a légszesszgyárral kötött szerződésbe 1890. aug. 14 én czikkelyezte a pótszerződés a villamos erő világításra való behozatalát 1901-től kezdve nem akadályozza.

Most tehát arra kell ügyelni, nehogy káros monopolium váljék ebből is, a mi a polgárok terhét növelje.

Műszaki tekintélyek állítják, hogy Kolozsvárt az elektromos erő a vízerő felhasználása folytán oly olcsó lehet, hogy a világítás olcsóbb kell legyen a petroleumvilágításnál. Szólok a budapesti, temesvári, aradi, szabadtéri, gyulafehérvári, marosvásárhelyi, szathmári villamosvilágítási rendszereket, a villamos erőátvitelt, a helyszínen az illető városokban és községekben, melyeket egyenként felkeresett, tanulmányozta. Legjobbnak veli azt, ha a polgárság maga veszi a kezébe a villamos erő behozatalának kérdését, kizár minden idegen beavatkozást, mely nyereszkeskedési szempontból monopoliumot öhaját s a polgárságnak oly árért juttatja az energiát, a mennyibe az a beruházási és kezelési költségek hozzászámításával került. Ily módon a legszegényebb iparos is olcsó segéderehöz juthat s a villanyfény bevégíthatja a legegyszerűbb család hajlékát is. (Helyeslés.) Nagyszabású, Mármaros-Szigeten részvénytársaságok után a polgárok állították be a villanyerőt s a város közönségére nagyon hasznosnak bizonyult.

Meg vannak erői az adatok. Kolozsvárt 1890 óta foglalkoznak a villanyos erő behozatalának kérdésével s a polgárság már tömörül, hogy ennek megoldása érdekében részvénytársaságot alakítsa. (Helyeslés.)

Hirschfeld Lajos felveti a közúti vasut és annak társasága által behozni tervezett villamos erő kérdését. Az értekezleten megállapodtak abban, hogy az iparosok állást foglalnak a kommunitásban az ellen, hogy a közúti vasutnak energia szolgáltatására concessió adassék. Ez az iparosokra és polgárookra azért káros, mert ajánlatuk drága s a hol vezetékük elvonul, amaz utcákra kizárólagosságot követelnek.

A közúti vasut villamossá átalakításának kérdését első, felső vezetékkel nélkül, akkumulátoros kocikkal, villamos mozdonyokkal meg lehet oldani. Újabb concessiót követelni a várostól a közúti vasut részére, nem méltányos.

Ezek után a gyűlés elhatározta, hogy

a kérdés előkészítésére a holnapi előjárósági gyűlésből végrehajtó-bizottságot küld ki.

Hirschfeld Lajos titkár felveti egy villamos erőre berendezendő bérnyhely kérdését. E bérnyhely a kolozsvári iparosok alakulóból levő szövetkezetével (nem a Zatlör-féle) kapcsolatban volna keresztülviendő, állami hozzájárulás mellett.

Kuszkó István a kereskedelmi miniszter figyelmét felhívandónak tartaná arra, hogy Kolozsvárt vannak az egész országban a legképzettebb, legügyesebb kézfogású kisiparosok. S miután külföldön viráznak az ily bérnyhelyek, Magyarországon azonban ez lenne az első, mint mintaműhelyt jó lenne, ha a kereskedelmi miniszter állíttatná fel és rendezné be.

Hirschfeld Lajos hozzájárul ehhez s azt óhajtaná, hogy ez a technológiai ipartanműhelyhez hozassék kapcsolatba.

Ezután a gyűlés Horovitznak a jövőre kiható nevezetes előterjesztésért köszönetet mond s az értekezlet Reményik Károly eltelésével véget ért.

— **A kolozsvári francia club.** Az idén is megalakulván, heti rendszeres összejöveteleit mint eddig, minden kedden este a New-York szálló földszinti kis étkezőjében tartja meg. A jövő tavaszon megnyíló párisi világ kiállításra városunkból is sokan készülnek, azért a francia nyelvben való gyakorlás és társalgásra legjobb alkalom e közben nyílik, a hol francia nyelvben beszélő művelt közönséget mindenkor szívesen látnak. A kör újabban több egyetemi hallgatót is vesz fel tagjaisorába, hogy a francia nyelv elsajátítását minél szélesebb körben lehetővé tegye.

— **Uj apát.** A magyar katolikus klerus egyik érdemes tagjának kinttetéséről adhatunk hírt. Ugyanis a király *Páll* István urnak, az erdélyi r. kath. püspöki káptalan tb. kanonokjának, az igazgatótanács előadó-jának a boldogságos szűz Máriáról nevezett Salomoni apátságát adományozta. A kinttétel híre tegnap érkezett Kolozsvárra s gyorsan elterjedt úgy az egyházi, mint világi körökben, melyeknek tagjai már tegnap tömegesen keresték fel szerencsekívánataikkal az uj apátot. Páll István kérésékvül egyike a magyar r. kath. klerus legmunkásabb és legérdemesebb tagjainak. Különösen mióta a statusgyűlés tagjainak bizalma a nagy tudóst és nagy tevékenységet igénylő és nagy felelősséggel járó előadói állásba helyezte, ritka ügybuzgósággal és dologhozértéssel teljesíti a feladatait a nevelés, az egyházi és gazdasági ágazatokban egyaránt. Mint pap is egyike a hitbuzgóságban, de a türelmességben is példaadó életet élőknek, kit úgy egyházi, mint világi körökben mindenki nagyra becsül. Kinttetésének velünk együtt bizonyára széles körökben ösztönözten örvendenek.

— **Hol voltak?** Vasárnap ünnepelték általános s országos érdekeltség mellett 40 éves szolgálati jubileumát Reich Albertnek, országos állategészségügyi felügyelőnek, ki ez alkalomból legmagasabb kir. kinttetésében részesült, érdemrenddel dekoráltatott. Ez az ünnepélyen nem láttuk gr. Beldy Ákos főispánt, azt mondják családi ügyekben távol volt, nem láttuk gr. Lázár István alispánt, hivatalos utjából csak más nap tért vissza. Az ország legtavolabbai részeiből is összereseglettek s táviratokat küldöttek a kiváló államhivatalnok üdvözlésére, csak a megye főnökeit nem lehetett itthon találni. Azt tartjuk, hogy egy főispánnak tudnia kell előre a legmagasabb kir. kinttetéséről s a kormány képviselőitől arról is kell gondoskodjék, hogy az érdemjel kellő ünnepélyességgel tüzessék fel a kinttettett mellére.

— **Uj tolmács a kolozsvári törvénytársaságnál.** Az igazságügyi miniszter a kolozsvári kir. törvénytársaság területére a német és román nyelv tolmácsává dr. *Isacu* Pompilius, szászbesébi ügyvédet nevezte ki, a ki ezeknek követeztében irodáját Kolozsvárra helyezte át, Unió-utca 27. sz. alatti házba, a hol a jogkereső közönségnek állandóan rendelkezésére áll.

— **Jótékonyaság.** Ő nagysága Qusch Bella k. a. egy Gereczen tartott menegzőn gyűjtést rendezve annak eredményét 9 frt 35 krt. a kolozsvári izr. nőegyletnek juttatta, a miért ez uton is halás köszönetet mond az elnökség.

— **Jogász-estély.** A kolozsvári kir. törvénytársasági, járásihiroságok és az ügyészség tagjai az ügyvédekkel együtt folyó év november hó 10-én este 8 órakor, a New-York emeleti helyiségében társas összejövettel tartanak.

— **A testi bajok, betegségek,** különösen az őszi nedves hideg időjárással lépnek fel meghűlések következtében. Ezek gyors ellensúlyozására szükséges, hogy gondoskodjék minden család oly háziszerről, mely e bajok enyhítését, gyógyítást eredményezi. Ilyen, valóságos házi áldást képező, elismert renkívüli jó hatású szer a Brázay Kálmán sósborszesz, melynek használata sok ezer bizonylat szerint gyors enyhülést és gyógyulást eredményez meghűléses esetekben. Náh, fejfájás csuz és közhvény ellen bedörzsölés. fül vagy fogszagatásnál vattára öntve bedugás szomkutarusnál a szemhéj bedörzsölése és vízzel keverve a szembe csöpöktetése által köztudomás és elismerés szerint rendkívüli gyógy és jó hatása van. — Brázay Kálmán sósborszeszét más készítmányektől az üvegen látható ezimkéről lehet megkülömböztetni, melyen Brázay Kálmán, Muzeumkörút 23. sz. a. házának képe, s a 19. és 20. védjegy szám van feltüntetve.

— **Hány ház épült tavaly Budapest.** A közmunkatanács jelentése szerint

tavaly, 1898 ban, összesen 663 ház épült a fővárosban. Ebből 35 négyemeletes, 230 háromemeletes, 79 kétemeletes és 319 földszintes bérház. Érdekös, hogy négyemeletes házat senki sem épített, a földszintes családi házak száma pedig mindjárt másodsorban következik.

LEGUJABB.

Az „Ellenzék” táviratai, telefon tudósítása és sürgöny-levelei.)

Osztrák-magyar tarifa-értekezlet.

Budapest, nov. 7.

Mint a Magyar Távirati Iroda értesül, november 3-án és 4-én az állandó osztrák-magyar tarifa-bizottság Budapestén értekezletet tartott Klíma kormánytanácsos elnöke alatt. Az értekezleten az összes osztrák-magyar vasutak képviseltették magukat és pedig a magyar államvasutak Szájbély kir. tanácsos, az osztrák vasuti miniszterium pedig Brüll kormánytanácsos által. A határozathozatalnak egyik legfontosabb tárgya az áruosztályozás revíziója volt, a melyre nézve elhatározták, hogy az utolsó évtizedben esetéről-esetre megállapított osztályozást rendszerbe foglalják, tekintetbe véve a czikkék értékét és más czikkekre való hatását. Az élelmiszer szállítmányok bérmentesítő jegyeire nézve azt határozták, hogy bevárják azt a választ, a melyet a kereskedelmi miniszterium az államvasutaknak egy erre vonatkozó javaslatára ad és addig felfüggesztik a határozathozatalt.

Ugron Gábor és a szentesi gőzmalom részvénytársasági részvények.

Bpest, nov. 7.

Több fővárosi lap közölte azt a hírt, hogy a szentesi gőzmalom részvénytársaságnál Ugron Gábor orszgy. képviselő nevére részvényeket hamisítottak. Erre vonatkozólag a legmegbízhatóbb forrásból a következőkről értesülünk:

Mikor a szentesi gazdasági gőzmalom részvénytársaság megalakult, a malom Ugron Gábor Székelyudvarhely egyleti takarékpénztárának husz ezer frttal tartozott. Az alakuló gyűlésen Sima Ferenc azon reményeinek adott kifejezést, hogy Ugron Gábor is fog 25 részvényt jegyezni s így Ugron Gábor neve azon megjegyzéssel került a részvény aláírók listájába, hogy ha ő a részvényekre nem reflektálna, az esetre neve számitásba sem vétetik. Így mint a szentesi gőzmalmi részvénytársaság részvénykönyve igazolja, az Ugron neve a részvénykönyvbe nem lett beírva. Ennélfogva az érintett hírből Sima elenségei rosszhiszeműséggel hozták kapcsolatba Ugron nevét a szentesi gőzmalommal.

Országgyűlés.

Budapest, nov. 7.

A képviselőházban ma folytatták az indennyi tárgyalását. Marjai Péter és Bartha Ödön felszólalásai után a vitát bezárták.

Szell miniszterelnök beszéde után megkezdődött a szavazás.

A szavazás közben a kormánypárti szavazóknak mindegyre azt kiabálták:

Ni, a galambok!

Főszerkesztő:

BARTHA MIKLÓS.

Felelős szerkesztő és lapnajtudós: MAGYARY MIHÁLY.

NYILTTÉR.

Kedvező bevásárlási alkalom!

Van szerencsém a nagyérdemű közönség szíves figyelmét ama körülményre felhívni, hogy mindaddig, míg hizott sorléseim levágnának, nagy készletemet mindennemű friss- és füstölt húsok, Kolbások, sonka, császárhus, olvasztott szalonna- és háziszir, zsirnak való hár és szalonnának rendkívül le szállított árban árusítom el.

Videki megrendeléseket is gyorsan és pontosan eszközölök.

Benigni Sámuel,
Főter, Plebánia-épület.

4-6

Ma és mindennap a

„BIASINI” szálloda

kávéházában zeneestély lesz.

Sz. 8297—899. tkv.

1078. 1—1.

Árverési hirdetményi kivonat.

A bánffy-hunyai kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Nyerka István n.-sebesi lakos végrehajtónak Bure Togyer n.-sebesi lakos végrehajtást szenvedtől 150 frt tőke-követelés s jár. iránti végrehajtási ügyében a bánffy kir. járásbíró területén levő s a n.-sebesi 45. sz. tjkvben A. 1—6 és A. 7. sz. alatt felvett ingatlanokból végrehajtást szenvedett 58-ad rész illetégre az árverést 378 frt 10 kbn mint ezennel megállapított kiküldési árban elrendelte, — s hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1900. évi január hó 2. napján d. e. 10 órákor Nagy-Sebes községében tartandó nyilvános árverésen a megállapított kiküldési árban alul is eladhatók.

Árverezni szándékozik tartozni az ingatlanok becsárának 100/0-át bánatpénzzel készpénzben, vagy az 1881. LX. tcz. 42. §-ban jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt I. M. rendelet 8. §-ban kijelölt ovadékképes értékpapírral a kiküldött kezéhez letenni, vagy az 1881. LX. t. czikk 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Bunyad, 1899 szept. hó 23. napján.

G r u b e r,
kir. aljbíró.

Óvadékképes egyént keresünk ki Szolnok-Doboka megye területére **Deésen** létesítendő

sörraktárunk vezetését

akár saját számlára avagy önköltségen elvállalná.

Előnyben részesülnek, kik ilyenmő üzlettel már foglalkoztak. Ajánlatok **Mendel Lázár fia** sörfőzdéjéhez Torda intézendők.

1079. 1—3.

Hirdetmény.

Özv. Gróf Mikos Miklósné budatleki (Kolozsmegye) birtokán 8 hold 308 négyszögöl területen eladó 2309 db. 80—100 éves koru műfának alkalmas, továbbá 2 hold 508 négyszögöl területen 1505 db. 50 éves koru részben szerszámának, részben tűzfának alkalmas tölgyeserdő.

Bővebb felvilágosítást nyújt az erdőgazdaság Torda-Szent-Lászlón.

1064. 2—4.

Egy erdélyi nagy uradalomban felvétetik:

egy segédtsízt, nőtlen.

Évi **200** frt fizetés, ellátással, egy koczatartás illetménnyel — lakás, fűtéssel.

Szép írásu okl. gazdaszók előnyben részesülnek. Pályázati határidő nov. 25-ig.

Az állás Deczember 1-én f. év elfoglalandó. 1061. 2—3

Felvilágosítást e lap kiadó-hivatala ad.

Sz. 1695—899.

1080. 1—1.

Arverési hirdetmény.

Alulírt kiküldött bírósági végrehajtó ezennel közhírré teszi, hogy a kolozsvári kir. törvényszék 1898. évi 6076. számú végzésével dr. Nyerkes Zsigmond ügyvéd által képviselt Molnár Károly felperes részére Dr. Maniu Cassius alperes ellen 121 frt 29 kr. követelés és járul. erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás folytán alperestől mult évi július hó 7. napján lefoglalt 376 frt becsült ingóságokra a Kolozsvár városi kir. járásbíró V. I. 1459-19—99. számú végzésével az árverés elrendeltetvén, annak 48 forint tőkehátralék, ennek 1899 évi február hó 3-tól járó 6 százaléka kamattal, 9 frt 50 kr. perköltség, az ezutáni és a felülfoglaltatott követelése erejéig is a mennyiben azok törvényes zálogjogot nyertek volna — alperes lakásán Kolozsvárt Széchenyi-tér 7. sz. házában, és illetve Sétány-utca 16. sz. alatt leendő megtartására határidőül **1899. évi november hó 13. napján délelőtt 10 órára** tűztetik ki, mikor a bíróságilag lefoglalt butorok, könyvek s egyéb ingóságok a legtöbbet ígérőnek készpénzfizetés mellett, — szükség esetén becsárán alul is elfognak adatni.

Felhívtnak mindazok, kik az elárverezendő ingóságok vételárából a végrehajtó követelését megelőző kielégítéséhez tartanak jogot, a mennyiben részükre foglalás korábban eszközöltetett volna; és ez a végrehajtási jegyzőkönyvből ki nem tűnik, elsőbbségi bejelentéseiket az árverés megkezdéseig alólírt kiküldöttnek vagy írásban beadni, avagy pedig szóval bejelenteni tartoznak.

Végre kötelesek a bérbeadók az 1881. évi LX. t. cz. 112. §-a értelmében azon követelési összeget, melyre törvényes zálogjogot igényelnek, az árverés megkezdése előtt alólírt kiküldöttnek szóval vagy írásban bejelenteni.

A törvényes határidő hirdetménynek a bíróság tábláján kifüggesztését követő naptól számítatik.

Kelt Kolozsvárt, 1899 évi október hó 25. napján.

Ligeti József
kir. bírósági végrehajtó.

Sz. 549—899.

1081. 1—1

Árverési hirdetmény.

Alólírt kiküldött bírósági végrehajtó ezennel közhírré teszi, hogy a bécsi cs. kir. keresk. bíróság 1899. évi Ch. II. 321-3 számú végzésével dr. Ignátz Machánek ügyvéd által képviselt Machánek és társa felperes részére Zobácz Ferenc alperes ellen 38 forint 72 kr. követelés és jár. erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás folytán alperestől 1898. évi november hó 30. napján lefoglalt és 753 forintba becsült ingóságokra a Kolozsvár városi kir. járásbíró V. I. 529-1—1898. számú végzésével az árverés elrendeltetvén, annak az alperes lakásán Kolozsvárt, Sándor utca 23. számú házában leendő megtartására határidőül **1899. évi november hó 8. napján délelőtt 11 órára** tűztetik ki, mikor a bíróságilag lefoglalt butorok, bolti állványok és egyéb ingóságok a legtöbbet ígérőnek készpénzfizetés mellett, szükség esetén becsárán alul is elfognak adatni.

Felhívtnak mindazok, kik az elárverezendő ingóságok vételárából a végrehajtó követelését megelőző kielégítéséhez tartanak jogot, a mennyiben részükre foglalás korábban eszközöltetett volna; és ez a végrehajtási jegyzőkönyvből ki nem tűnik, elsőbbségi bejelentéseiket az árverés megkezdéseig alólírt kiküldöttnek vagy írásban beadni, avagy pedig szóval bejelenteni tartoznak.

A törvényes határidő hirdetménynek a bíróság tábláján kifüggesztését követő naptól számítatik.

Kelt Kolozsvárt, 1899 évi október hó 27. napján.

Pap Jenő
kir. bírósági végrehajtó.

Sz. 1395—899.

1082. 1—1.

Árverési hirdetmény.

Alulírt kiküldött bírósági végrehajtó ezennel közhírré teszi, hogy a kolozsvár városi kir. járásbíró 1899 évi Sp. I. 357-4 számú végzésével Koleszár Sándor ügyvéd által képviselt Magyar Mihály felperes részére Macskási Sámuel és Baranyi János alperesek ellen 350 forint követelés s járul. erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás folytán alperestől 1899. évi augusztus hó 2. napján lefoglalt és 580 forintba becsült ingóságokra a Kolozsvár városi kir. járásbíró V. I. 1089-2—899. számú végzésével az árverés elrendeltetvén, annak a felülfoglaltatott követelése erejéig is, a mennyiben azok törvényes zálogjogot nyertek volna alperes lakásán Kolozsvárt — Agoston-utca 14. sz. házában leendő megtartására határidőül **1899 évi november hó 9. napján d. u. 3 órára** tűztetik ki, mikor a bíróságilag lefoglalt 5 db. fejős tehén, 1 bika, 1 boglya széná s egyéb ingóságok a legtöbbet ígérőnek készpénzfizetés mellett szükség esetén becsárán alul is elfognak adatni.

Felhívtnak mindazok, kik az elárverezendő ingóságok vételárából a végrehajtó követelését megelőző kielégítéséhez tartanak jogot, a mennyiben részükre foglalás korábban eszközöltetett volna; és ez a végrehajtási jegyzőkönyvből ki nem tűnik, elsőbbségi bejelentéseiket az árverés megkezdéseig alólírt kiküldöttnek vagy írásban beadni, avagy pedig szóval bejelenteni tartoznak.

Végre kötelesek a bérbeadók az 1881. évi LX. t. cz. 112. §. értelmében azon követelési összeget, melyre törvényes zálogjogot igényelnek, az árverés megkezdéseig alólírt kiküldöttnek szóval vagy írásban bejelenteni.

A törvényes határidő hirdetménynek a bíróság tábláján kifüggesztését követő naptól számítatik.

Kelt Kolozsvárt, 1899 évi október hó 23. napján.

Ligeti József,
kir. bír. végrehajtó.

ZOBÁTZ FERENCZ

mükertész Kolozsvárt, Főter 24. szám.

Van szerencsém a n. é. közönség szíves tudomására hozni, hogy

Virág-üzletemet

a plébánia sorból a *Dávid-féle* házba helyeztem át és kérem a n. érdemű közönséget szíves támogatásával új helyiségemben is megfizetni szíves kedjék.

Kiváló tisztelettel

962. 7—12.

Zobácz Ferencz.

STOWASSER J.

cs. és kir. udvari szállító, hangszergyáros, a Rákóczy-féle tárogató feltalálója.

Budapest, II. Lánchíd-utca 5. sz.

Hegedűk vonóval 3 firtól 15 forintig.
Mester-hegedűk vonóval 15 firtól 300 forintig.
Gordonkák vonóval 10 firtól 150 firtig.
Nagybőgők vonóval 30 firtól 100 firtig.
Fuvolák 2 firtól 100 firtig.
Szárnykürtök 14 firtól 20 forintig.
Czimbalomok 35 forinttól 300 forintig.
Rákóczy ősi magyar tárogató, szabaddalmazva, 20 firtól 60 firtig.
Elpusztíthatatlan, kitűnő erős hangú harmonikák, 3, 4, 5, 6, 8, 10 firtól 80 firtig.
Templomi és más zenekarok részére szükséges fuvó- és vonó hangszerek előnyös fizetési feltételek mellett legjutányosabb árban szállítanak.
Harmonika árjegyzék kiűnő kéréndő.
Nagy képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

777. 9—12.

S e r t é s

89 darab, kimustrált e l a d ó Székely-Udvarhelyen
Ugron Gábornál.

1065. 2—3.

Az 1895 évi cetroi s az 1896 évi londoni egészségügyi kiállításokon díszoklevéllel s aranyéremmel kitüntetve. Orvosi tekintélyek által kipróbált s nagyobb körökben kitűnő sikerrel használt külszer:

Reuma-szesz

biztos s kiváló gyors hatása a test bármennyű csuszos bántalmait, u. m.: köszvény, csusz, reuma, ischiás, asthma stb. ellen.

Hatása némely esetben meglepő, amennyiben gyakrabban idűltetve eseteknél is már egyszeri bedörzsölésnél a fájdalmakat teljesen megszüntette.

Fog és fejfájást 5 percz alatt megszüntet.
Egy üveg ára használati utasítással 1 korona, erősebb üveg 2 korona 40 fillér. Főraktárak Budapest: **Török József** ur gyógyszerárában, Király-utca 12. és dr. **Egger A.** ur gyógyszerárában, Váci-körút 17. szám. Ugyiszintén a főváros összes s a vidék csaknem összes gyógyszerárában, valamint a készítő

Widder Gyula gyógyszerésznél S.-A.-Ujhely.

Vidéki megrendelések pontosan teljesítenek!

Ugyiszintén Kolozsvárt dr. Hincz György, Wolff János, dr. Czecz Dénes, Valentini Hugó, Székely Miklós gyógyszerész uraknál, Burger Frigyes, droguista. Deésen Kraosinger Hugó gyógyszerésznél. Székely-Udvarhelyen Solymossy János gyógyszerésznél. Székely-Keresztúron Baumgartner Károly gyógyszerésznél.

1013. 7—20.

BRAZAY KÁLMÁN
SÓSORSZESZ
KÉSZÍTMÉNYE.

NAGY ÜVEG ÁRA 2 KOR

KIS ÜVEG ÁRA 1 KOR

Használati utasítás
minden üveghez
mellékelve van.

Világhírű, rendkívül jó

hatása háziszor bedörzsölés

által, meghűléses esetekben:

csusz, köszvény és

fűlzsárgatásnál, hurutos

szembajoknál, toroklobnál

difteritiánál, fogfájásnál,

migrain, hajhullás és láb-

izzadás ellen. Gyógyógy-

módra (massage), orvosi

tekintélyek által ajánlott

kiváló szer. — Használati

utasítás, melyben minden

egyes baj ellen miként al-

kalmazása e szemek rész-

letesen le van írva, minden

üveghez mellékelve van!

Gyártási hely Budapest.

Kapható minden fűszerke-

reskedésben és gyógyszer-

tárban.

Számos elismerő levél a

világ minden részéből.

1077. 1—3.

THÉK ENDRE

zongora-raktára

Kolozsvárt, Unió-utca 12. sz. a. I. emelet.

Zongora-gyáram a legkiválóbb hazai- és külföldi erőkel rendelkezik s nem kímélve sem költséget, sem fáradságot, az üzemet úgy rendeztem be, hogy a zongora minden alkatrészre, saját felügyeletem alatt gyáramban készüljön. Epen ezen oknál fogva azok jószágért és tartósságáért minden irányban kezesseget vállalok.

Hangszereim hangszépség dolgában nemcsak utolérlik a külföldi gyártmányokat, — de a legújabb találmányok alkalmazása által sok tekintetben föltul is mulják.

Áraim jutányosak, a fizetési feltételek előnyösek.

Képes árjegyzék rendelkezésre áll és kívánatra bárhova megküldetik.

Gyártmányaimat a művelt nagyközönség szíves figyelmébe ajánlom.

Tisztelettel

981. 5—10.

THÉK ENDRE

budapesti zongoragyáros.

K Ö S Z V É N Y,

(R H E U M A)

biztos gyógyulás a dr. SZANA-féle

rheuma-gyógy-ruha által.

Karra 1.20, lábra 1.50, térdre és lábszárra 1.50, vállra 1.20, hátra 1.80, ing 4.20, nadrág 4.— Tudományos orvosi fejtegetés a berlini „Zeitschrift für Krankenpflege“-ben. Számos elismerő oklevél orvosoktól és gyógyultaktól. Árjegyzéket ingyen küld a

Nemezyár Részvénytársaság Temesvár, 35.

Kivonat az elismerő levelekből.

Nemezyár Temesvár. En magam is köszvényben szenvedek és az ön dr. Szana-féle gyógyruhája legjobban megfelelt, azért felkérem további 3 db beküldésre stb.

Dr. M. Zimmermann München (Bajorország) Goethe-ut 23.
Nemezyár Temesvár. Az ön dr. Szana-féle gyógyruháját nagyon jónak tartom.

Dr. Weisz Ede főorvos Póstyénben (Felsőmagyarország.)

1028. 3—26.

Lahmann orvosdoktor

Arjegyzéket ingyen és bérmentve.
Raktárakat megnevezem.

Valódi csak

ezzel a védőjeggyel.

alsóruházata.

Orvosi előkelőségek legjobban ajánlják e legeszségesebb és legjobb fehérneműt.

Nem ugrik össze. Nem csomósodik. A bőrt nem izgatja.

Tartósságát és selyempuhaságát mindig megtartja.

Bármely időszakban a legkellemesebb viselet.

→ Sokkal olcsóbb mint a gyapjú-fehérnemű. ←

Egyedül engedélyezett gyár:

H. Heinzelmann, Bregenz

(Vorarlberg).

A N A G Y K R A C H ! !

New-York és Londonban nem kímélték meg az európai szárazföldet sem és azért egy nagy ezüstáruhágyar indítva érezte magát, hogy az egész készletét csak a munkáerő egy kis kárpótlása ellenében eladja. En felvagkok hatalmasra ezen megbízást teljesíteni, miért is csupán **6 frt 60 kr**ért küldöm a következő tárgyakat:

9 darab finomabb asztali kést, val. angol pengével,

6 darab amerikai szab. ezüst velltát, egy drbból,

6 darab amerikai szab. ezüst evőkanalat,

12 darab amerikai szab. ezüst kávéskanalat,

1 darab amerikai szab. ezüst levesmerőt,

1 darab amerikai szab. ezüst tejmerőt,

2 darab amerikai szab. ezüst tojás-serleget,

6 darab angol Viktória-tálcát,

2 darab igen hatásos gyertyatartót,

1 darab teaszűrőt,

1 darab finom csukorszórót,

44 darab összesen csak **6 frt 60 kr**.

Ezen 44 tárgy előbb 40 frtba került és most csak **6 frt 60 kr**. minimális áron kapható. Hozzá tisztító por 10 kr. Az amerikai szabad. ezüst egy kívül-belül fehér fém, mely ezüst színt 25 esztendeig is megtartja, a miért jótallók. Annak bizonyosságául, hogy ezen hirdetés

n e m c s a l á s

kötelezem magamat bárkinek, kinek az áru nem tetszik a pénzt visszaadni. Senki se mulassza el ezt a kedvező alkalmat, hogy ezen díszes garnitúrát megszerezze, mely gyönyörű

nász- és alkalmi ajándék,

továbbá minden jobb háztartásba kiválóan alkalmas.

Egyedül csak

H I R S C H B E R G A.-nál

a szabadalmazott amerikai ezüstgyárok kivélti áruházában kapható

Bécs, II., Rembrand-strasse 19/K. Telefon 7114.

Szétküldés utánvétel, vagy az összeg előzetes beküldése ellenében.

Valódi csak az oldalt látható védőjeggyel (egészéjszégi fém.)

Kivonat az elismerő levelek ezreiből:

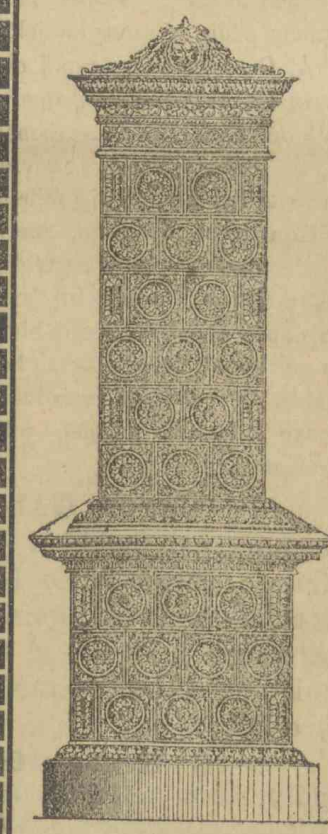
„Megkaptam a küldeményt és megvagkok elégedve, kérek újbol egy küldeményt 6 frt 60 kr-ért. — Kolozsvár, Bánffy báróné.

A küldeményt megkaptam, nagyon megfelel. Gaád, 1898 szept. Chotek-G. C. gróf.

A készletet megkaptam, igen megvagkok elégedve, kérek nagyobb küldeményt. — Budapest, I. Fő-utca 7. Paikeri Alois dr. cs. és kir.kalona-orvos stb. stb.”

708. 17—20.

Legnagyobb, legajánlatosabb és legdíszesebb kályharaktár!

Ugy minőségben, mint szépség

tekintetében összehasonlíthatlanok a

Kozel F. József

féle czég

Kolozsvárt, Unio-utca

20. szám

— „Redout“-tal szemben —

Hires kályha-kemenczéi.

Asztal- és dísz-kandallók, továbbá

porcellán, majolika- és ó-német

kályhák, takarékos tüzhelyek, fürdő

ká d a k, kemenczefal burkolatok,

stb. stb.

Minden e szakmába vágó munká-

latok saját szerelők által csinosan és

jótállás mellett eszközöltetnek.

Ajánlja továbbá:

Schamolt